

Název tematického celku:

Dějiny správy I

Dějiny novověké správy do r. 1848

Cíl:

Základním cílem tohoto tematického celku je objasnit základní proměny ve struktuře veřejné správy a jejím fungování od 16. století do konce feudalismu.

Tematický celek je rozložen do těchto dílčích témat:

- a) Stavovská monarchie s rozdělením moci mezi panovníkem a stavy jako konstitutivním základem správního uspořádání státu a jeho zemských částí.
- b) Vítězství panovnického absolutismu a jeho dopad na proměnu správního aparátu.
- c) Tereziánské a josefinské reformy politické a soudní správy
- d) Městská správa od potlačení stavovského povstání 1647
- e) Vrchnostenská správa

1. dílčí téma: Stavovská monarchie s rozdělením moci mezi panovníkem a stavy jako konstitutivním základem správního uspořádání státu a jeho zemských částí

K tomuto dílčímu tématu si pečlivě prostudujte:

J. Janák – Z. Hledíková – J. Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005 (1. vydání pod názvem Dějiny správy v českých zemích do roku 1945, Praha 1989), kapitola 6: Období od husitství do roku 1620.

Při studiu věnujte pozornost zejména těmto problémům:

Správní instituce vlastního království, jejich odlišnost od situace v tzv. vedlejších zemích

Dobře si zapamatujte vymezení a charakteristiku pojmů:

Stavovská monarchie, stavy, zemské úřady, zemský sněm, soud zemský, komorní, dvorský, apelační, česká kancelář, česká komora

2. dílčí téma: Vítězství panovnického absolutismu a jeho dopad na proměnu správního aparátu

K tomuto dílčímu tématu si pečlivě prostudujte:

J. Janák – Z. Hledíková – J. Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005 (1. vydání pod názvem Dějiny správy v českých zemích do roku 1945, Praha 1989), kapitola 7: Období od Bílé hory do nástupu Marie Terezie (1620–1740) a z předchozí šesté kapitoly závěrečné pasáže: Centrální habsburské úřady a Krajská správa

Při studiu věnujte pozornost zejména těmto problémům:

Důsledky prosazení absolutismu pro správní praxi, přesun centra správní činnosti z Prahy do Vídně

Dobře si zapamatujte vymezení a charakteristiku pojmů:

Obnovené zřízení zemské, tajná rada, tajná konference, dvorská válečná rada, dvorská komora, deputace, česká dvorská kancelář, místodržitelství, královský tribunál, zemský výbor, krajské hejtmanství.

3. dílčí téma: Tereziánské a josefinské reformy politické a soudní správy

K tomuto dílčímu tématu si pečlivě prostudujte:

J. Janák – Z. Hledíková – J. Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005 (1. vydání pod názvem Dějiny správy v českých zemích do roku 1945, Praha 1989), kapitola 8: Období přechodu od feudalismu ke kapitalismu (1740–1848)

Při studiu věnujte pozornost zejména těmto problémům:

Likvidace správní samostatnosti českých zemí spojením jejich správy se správou zemí rakouských

Dobře si zapamatujte vymezení a charakteristiku pojmů:

Osvícenský absolutismus, byrokratizace, directorium in publicis et cameralibus, nejvyšší soudní úřad, královská reprezentace a komora, gubernium, státní rada, státní kancelář, spojená česko-rakouská kancelář, státní konference

4. dílčí téma: Městská správa od potlačení stavovského povstání 1647

K tomuto dílčímu tématu si pečlivě prostudujte:

J. Janák – Z. Hledíková – J. Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005 (1. vydání pod názvem Dějiny správy v českých zemích do roku 1945, Praha 1989), kapitola 9: Městská správa, závěrečné pasáže: Od roku 1547 do roku 1620, Od roku 1620 do reform 18. století, Reformy 18. století

Při studiu věnujte pozornost zejména těmto problémům:

Podřízení středověké autonomní městské správy státu a její byrokratizace.

Dobře si zapamatujte vymezení a charakteristiku pojmů:

Královský rychtář, apelační soud, sjednocování městských práv, privilegovaná města, municipální města, regulace magistrátů.

5. dílčí téma: Vrchnostenská správa

K tomuto dílčímu tématu si pečlivě prostudujte:

J. Janák – Z. Hledíková – J. Dobeš, Dějiny správy v českých zemích od počátků státu po současnost, Praha 2005 (1. vydání pod názvem Dějiny správy v českých zemích do roku 1945, Praha 1989), kapitola 11. Vrchnostenská správa

Při studiu věnujte pozornost zejména těmto problémům:

Podřízení autonomní vrchnostenské správy státnímu dohledu.

Dobře si zapamatujte vymezení a charakteristiku pojmů:

Dominium, utužování poddanství, struktura úředního aparátu, vrchnostenská justice, berní reforma